

Акафіст Животворчому Хресту Господньому

Кондак 1

Прийдіть, христоімениті люди, складемо похвалу Чесному Хресту, на ньому ж Христос, Цар Слави, руки простягнувши, підніс нас до колишнього блаженства, яке втратили ми через оману змія. Ти ж, о Пресвятий Хресте, маючи дану тобі силу Розіп'ятого Христа, спаси і збережи від усяких бід тих, хто з любов'ю ззиває до тебе:

Радуйся, Чесний Хресте, всерадісне знамення нашого спасіння.

Ікос 1

Ангелів чини, як Божі служителі, навколо Хреста зібравшись, добровільне страждання Христа Життедавця прославляли. Ми ж, стражданнями Його од вічної смерті визволившись, наслідуючи Небесні Сили, радісно ззиваємо:

Радуйся, Хресте, бо на тобі Христос Бог наш, волею руки розпростерши, спасіння наше звершив;

радуйся, бо Христос, Який розпростерся на тобі, злочин Адама і Єви, що руками торкнулися до дерева забороненого, скасував.

Радуйся, бо піднятий на тобі, як злочинець, Законодавець знищив давнє прокляття, що на нас тяжіло;

радуйся, бо звершеним на тобі дивним таїнством рід людський від тління смертного звільнився.

Радуйся, бо Той, Хто Постраждав і Помер на тобі, жало смерті знищив;

радуйся, бо через те страждання Бог з людьми примирився.

Радуйся, Чесний Хресте, всерадісне знамення нашого спасіння.

Кондак 2

Бачачи упалих людей, Господи, Ти втілюєся, Хрест і смерть добровільно Плоттю перетерпів за рід наш, щоб від смерті вічної визволити тих, хто сповідує Тебе, Сина Божого, і ззиває до Тебе: **Алилуя.**

Ікос 2

Розум людський знемагає в осягненні великої таємниці Твого, Хресте, втілення і вільного за нас страждання: як Ти, будучи Богом безстрашним, страждання хресні, як людина, терпів і це знаряддя смерті Твоєї зробив джерелом життя і спасіння всім, хто благочестиво в Тебе вірує та похвалами оспівує:

Радуйся, Хресте, бо на тобі звершилося таїнство, од віку наперед визначене;

радуйся, бо на тобі здійснилося наше спасіння, багаторазово в образах і пророцтвах показане.

Радуйся, бо померлий на тобі Життєдавець кров і воду виточив, якими гріхи наші омиваються;

радуйся, бо краплями святої Крові Його гріховні струпи душ наших очищаються.

Радуйся, Хресте, що, як Дерево Життя посеред раю Божого, християнам жаданий;

радуйся, бо ти плодами безсмертя духовно годуєш нас і надією життя вічного слабкодушність нашу підбадьорюєш.

Радуйся, Чесний Хресте, всерадісне знамення нашого спасіння.

Кондак 3

Хрест Твій, хоч як дерево видиме є речовиною, але Божественною одягнене силою і чуттєво миру являючись, духовно творить чудо нашого спасіння, закликаючи співати Тобі: **Алилуя.**

Ікос 3

Маючи перед очима нашими Хрест Пресвятий, святим і величним поклонінням його шануємо заради Розп'ятого на ньому Спасителя Христа і, цілуючи, звиваємо:

Радуйся, Хресте, прославлений послухом і стражданням Христовим;

радуйся, звеличений піднесенням на тобі Сина Божого, що весь світ од падіння Адамового підняв.

Радуйся, бо через звершене на тобі Страшне Таїнство земля вжахнулася й затремтіла, ніби бажаючи поглинути законопорушників;

радуйся, бо через заколеного на тобі Агнця Божого завіса храму роздерлася і жертва старозавітна припинилася.

Радуйся, Хресте, бо каменем, що під тобою розколовся, кам'яносерді люди єврейські через невіру відпали від Бога і Благодать священну та Царство втратили;

радуйся, бо через затьмарене сонце під час страждань Христових ніч багатобожжя минула і світло віри засяяло.

Радуйся, Чесний Хресте, всерадісне знамення нашого спасіння.

Кондак 4

Бурею злоби дихаючи, заздрістю керовані, первосвященики юдейські сховали в землю Хрест Твій, Христе Боже, щоб не було викрито безумство їхнє; але він, як скарб дорогий, із надр землі засяяв, старанням благочестивої цариці Олени знайдений і на радість усьому світові воздвигнутий з величною піснею: **Алилуя.**

Ікос 4

Бачили тоді християнські люди Чесного Хреста знайдення, прославляли Розп'ятого на ньому Христа Бога, «Господи, помилуй» звиваючи. Ми ж нині, наслідуючи їх, прославляємо Хрест Його святий такими похвальними піснями:

Радуйся, Хресте, у землі схований, бо осквернене гріхами наше земне єство ти освятив;

радуйся, бо явленням своїм з надр земних ти хулителів Втілення і Божества Христового посоромив.

Радуйся, бо Постраждалий на тобі Плоттю отримав усяку владу на Небесах і на землі, щоб усіх і все до Бога Отця привести;

радуйся, бо Померлий на тобі як Людина силою Божества Свого сокрушив врата пекла і вивів звідти душі праведних.

Радуйся, Хресте, бо розбійник благородумний, з Христом розп'ятий, Його сповідавши, тобою, наче ліствицею, на Небеса зійшов;

радуйся, бо всіх, хто відсіканням пристрастей з Христом співрозпинається, ти возводиш у Царство Небесне.

Радуйся, Чесний Хресте, всерадісне знамення нашого спасіння.

Кондак 5

Господи, колись за пророка Мойсея щойно образ Хреста Твого являвся, перемагав ворогів Твоїх, нині ж, самий Хрест Твій маючи, допомоги просимо: зміцни Церкву Твою і даруй Їй перемогу над ворогами, нехай розбіжаться всі вороги Твої, які не співають Тобі: **Алилуя.**

Ікос 5

Чесного Хреста, Христе, дійство прообразував Мойсей у пустелі Синайській, бо коли простягав руки, Хреста образ творив, і укріплялися люди; нині ж це ділом сповнилося в нас: Хрест воздвигается, і демони втікають, нині все творіння від тління звільняється, бо ради Хреста засяяли нам усі дарування. Тому, радіючи, звиваємо:

Радуйся, Христе, зброя Христова страшна, від якої демони тремтять;

радуйся, бо сила на тобі Розіп'ятого Христа бісівські полчища далеко проганяє.

Радуйся, бо силою, що діє в тобі, Божественною Благодаттю перемога над супротивниками христорлюбивим людям дарується;

радуйся, бо від тебе, як високорослого і багатоплідного дерева, на якому Христос постраждав, плоди життя і спасіння нам виростають.

Радуйся, Чесний Христе, всерадісне знамення нашого спасіння.

Кондак 6

Проповідником сили і Божества Христового явилось колись Животворче древо Хресне, коли дотиком своїм воскресило мертвого і до життя вернуло його; побачивши це, багато юдеїв і язичників пізнали велику благочестя тайну, бо ради спасіння людського Бог у плоті явився і страждання хресні перетерпів, щоб спасти тих, хто звиває до Нього: **Алилуя.**

Ікос 6

Наче дерево райське велике, засяяв на Голгофі Чесний Хрест Христов, од нього на весь світ поширилося духовне віття благодаті Розіп'ятого на ньому: під його тінню знаходять прохолоду опалювані спекою пристрастей і спрагли благочестиво жити у Христі Ісусі. Тому й ми, благодаті Його причасні, радісно звиваємо:

Радуйся, святий Христе, прообразований деревом життя, яке ради Адама було в Едемі насаджене;

радуйся, бо Новий Адам, Який руки на тобі простягнув, явив тебе світові.

Радуйся, бо під покров благодатного захисту твого всі вірні вдаються;

радуйся, бо милосердям Того, Хто дарував нам тебе, розкаяні грішники вогню геєнського уникають.

Радуйся, Христе, утіхо наша у скорботах і печалях;

радуйся, цілюща відрадо й допомога тим, хто знемагає в боротьбі з підступами пристрастей, світу та диявола.

Радуйся, Чесний Христе, всерадісне знамення нашого спасіння.

Кондак 7

Бажаючи явити родові людському добра й милосердя Свого недослідиму безодню, Хрест Твій, Господи, дав Ти нам як твердого охоронця і прогонителя демонів. Тому всі ми, що в Тебе віруємо, прославляємо велич страждань Твоїх і вдячно співаємо Тобі: **Алилуя.**

Ікос 7

Дивні діла явив Ти, Господи, Хрестом Твоїм Чесним, бо Ти розіп'явся на ньому плоттю — і все творіння змінилося: сонце проміння своє сховало, основи землі захиталися, пекло зруйнувалося державою влади Твоїєї і вивело в'язнів, яких од віку тримало. Заради цього прикрашаємо тебе цими пісенними квітами:

Радуйся, Христе, бо Тому, Хто на тобі постраждав, усе творіння співстраждає, як Творцеві своєму і Владиці;

радуйся, бо силу Його і Божество засвідчили сонце затьмаренням і земля коливанням.

Радуйся, бо Той, Хто помер на тобі, не був утриманий серед мертвих, але, зруйнувавши державу смерті, на третій день Воскрес;

радуйся, бо Воскресінням Його проповідь євангельська, що почалася від апостолів, усіх країв землі досягла.

Радуйся, Хресте, бо тобою ідолослужіння та багатобожжя язичницьке зничилося;
радуйся, бо через тебе православна віра в Єдиного Бога, у Тройці славленого, по всій землі утвердилася.

Радуйся, Чесний Хресте, всерадісне знамення нашого спасіння.

Кондак 8

Незбагненно Бога втіленого і на Хресті Розіп'ятого духовно бачачи, віддалімося від суєтного світу, розум до Небес піднесімо, бо заради цього Бог на землю зійшов і на Хрест піднісся, щоб, наче сходами, на Небеса привести тих, хто співає Йому: **Алилуя.**

Ікос 8

Сьогодні Адам з Євою веселиться, бачачи перед собою Хрест, яким був уражений супостат, що колись у раю споживанням забороненого плоду спокусив і зробив їх своїми полоненими. Тому й ми, радіючи разом з праотцями нашими за визволення від полону нашого душевного, благоговійно співаємо:

Радуйся, Хресте, бо на тобі Пастир Добрий душу Своєю віддав за овець Своїх і навіть до пекла зійшов, шукаючи тих, що заблукали;

радуйся, бо Він не зневажив діло рук Своїх, Адама з Євою, але з іншими праведниками вивів їх із пекла, як з пащі лютого звіра, і в рай вселив їх.

Радуйся, бо через прибитого на тобі цвяхами Христа полум'яна зброя повернулася назад, і херувим, який охороняв Едем, відступив від дерева життя;

радуйся, бо ми, нині хрещенням відроджені, у Христі нові люди, безперешкодно причащаємося райської їжі.

Радуйся, Хресте, жезле сили Христової, від Сіону посланий, який випасає нас на пасовищах євангельського вчення;

радуйся, бо ти неушкодженими оберігаєш нас од вовків душозгубних, що, наче леви, рикають і шукають, кого пожерти.

Радуйся, Чесний Хресте, всерадісне знамення нашого спасіння.

Кондак 9

Усяких бід і підступів ворожих позбав нас, Хресте триблаженний, бо ти прийняв благодать і силу від пригводженого на тобі Христа, Йому ж як Богу і Спасителю нашому вдячно і похвально співаємо: **Алилуя.**

Ікос 9

Красномовство всяке земнородних недостатне для прославляння Хреста Твого, Господи, на якому Ти звершив наше спасіння; тому, не знаючи, як достойно прославити його, звиваємо так:

Радуйся, Хресте, бо Вознесений на тобі Спаситель світу багатьох людей до пізнання Свого покликав і донині закликає;

радуйся, бо Світло істинне, засяявши на тобі, як на свічнику, всі краї землі світлом Богопізнання просвіщає.

Радуйся, бо нині Схід і Захід прославляє Того, Хто на тобі постраждав;

радуйся, бо й тебе, як підніжжя Христове, всі вірні, возносячи, прославляють.

Радуйся, бо від тебе, як від невичерпного джерела, христоіменні люди повноту благ вічних черпають.

Радуйся, Чесний Хресте, всерадісне знамення нашого спасіння.

Кондак 10

Усім, хто спастися хоче і під покров захисту твого вдається, будь помічником, пресвятий Хресте, зберігаючи нас від усякого зла силою на тобі Розіп'ятого Христа, Йому ж як Богу і Спасителю нашому з подякою та похвалою співаємо: **Алилуя.**

Ікос 10

Ти, Хресте всечесний, стіна, що захищає нас од бід і напастей, і стовп міцний проти ворогів, до якого невидимі борителі приступити не сміють, боячись дивитися на силу Твою. Заради цього з вірою осіняємо себе святим твоїм знаменням і весело співаємо:

Радуйся, пречесний Хресте Христів, бо від нападу духів злоби нас захищаєш ти;

радуйся, бо від різних їхніх стріл ти неушкодженими нас зберігаєш.

Радуйся, бо від знамення твого, що з вірою благочестиво твориться, всі сили пекла, як дим од вітру, зникають;

радуйся, бо тобою вся сила їхня, як віск од вогню, тоне.

Радуйся, бо святі мученики, знаменням твоїм осіняючи себе й ім'я Христове закликаючи, всякі муки мужньо перетерпіли;

радуйся, бо преподобні отці з допомогою Божої сили, що знаменню твоєму властива, бісівські страхання і напади пристрастей перемагали.

Радуйся, Чесний Хресте, всерадісне знамення нашого спасіння.

Кондак 11

Спів зворушений приносимо Тобі, всечесний Хресте, і смиренно молимося Розіп'ятому на тобі Христу Богові нашому, Який дарував нам тебе як відряду й утіху в скорботах; нехай стражданням Своїм позбавить нас пристрастей, шкідливих для душі, і навчить благовірною співати Йому: **Алилуя.**

Ікос 11

Світлом благодаті Божої, що таємниче в тобі присутня, просвіти наші душевні почуття, пресвятий Хресте, щоб, нею просвічені й наставлені, не спотикались об камінь спокус, але щоб змогли путями заповідей Божих іти у всьому житті нашому, співаючи тобі так:

Радуйся, постійних чудес Христових віснику і милосердя Його до роду людського проповіднику;

радуйся, Хресте, роду людського оновлення й Нового Завіту Христового печать і утвердження.

Радуйся, торжество віри християнської і благонадійний якорю уповання нашого;

радуйся, святих храмів Божих окрасо і домів благочестивих огороже.

Радуйся, нив і садів благословення; радуйся, всіх стихій освячення.

Радуйся, Чесний Хресте, всерадісне знамення нашого спасіння.

Кондак 12

Благодать Твою всемогутню подай нам, Господи, щоб ми уподібнювалися Тобі, Владиці нашому, взявши Хрест наш, не цвяхами прибивалися до нього, а ділами, стриманістю та смиренням, щоб стати причасниками страждань Твоїх, від них же течуть потоки життя вічного, що напувають усіх православних, які побожно співають Тобі: **Алилуя.**

Ікос 12

Оспівуючи велич твою, всечесний Хресте, величаємо тебе всі, як переможний скіпетр Царя Небесного, нашого ж спасіння всерадісне знамення, тому й взиваємо:

Радуйся, Хресте, православних християн державо і непохитна їх огороже;

радуйся, святих храмів окрасо і всіх подвижників віри та благочестя сило й підкріплення.

Радуйся, Хресте, бо від колиски й до гробу на всіх путях життя ти нас огороджуєш і після смерті на піднебесних митарствах від духів злоби нас захищаєш;

радуйся, бо ті, що під знаменням твоїм спочивають, померлі у вірі та благочесті, в останній день воскреснуть у життя вічне.

Радуйся, Хресте, бо явленням своїм на Небесах ти маєш попередити славне друге пришествя Христове;

радуйся, бо ті, що розпинали Христа, і всі невірні побачать тебе тоді та будуть гірко ридати; ті ж, що люблять Господа, побачивши тебе, дуже зрадіють.

Радуйся, Чесний Хресте, всерадісне знамення нашого спасіння.

Кондак 13

О пречесний і животворчий Хресте Господній, усіх християн утіхо! Тебе нині перед собою бачачи, підносимося думками до Розіп'ятого на тобі Христа, Йому ж і молимося смиренно, щоб заради тебе помилував нас, грішних, і сподобив в оселях райських співати Йому: Алилуя.

Цей кондак читати тричі. Після цього повторити перший ікос і перший кондак.

Молитва до Чесного Хреста перша

Хресте Чесний, охоронителем душі й тіла будь мені: образом своїм бісів подолай, ворогів оджени, пристрасті приборкай і благоговіння даруй мені, і життя, і силу, і сприяння Святого Духа дорогоцінними молитвами Пречистої Богородиці. **Амінь.**

Молитва до Чесного Хреста друга

О пречесний і животворчий Хресте Господній! Колись ти був знярядям ганебної страти, нині ж ти знамення спасіння нашого, що завжди шанобливо прославляють! Як достойно зможу я, негідний, оспівати тебе і як насмілюся схилити коліна серця мого перед Спасителем моїм, сповідуючи гріхи свої! Але милосердя і невимовне чоловіколюбство Розіп'ятого на тобі подає мені смиренну відвагу, щоб відкрити уста мої та славити тебе; заради цього співаю тобі: радуйся, Хресте, Церкви Христової окраса й основа, всієї вселенної - утвердження, християн усіх - уповання, царів - держава, вірних - пристановище, ангелів - слава й оспівування, демонів - страх, знищення і відігнання, нечестивих і невірних - посоромлення, праведних - насолода, обтяжених - послаблення, сущих у бурі - пристановище, одержимих пристрастями - розкаяння, убогих - збагачення, мореплавців - керманіч, слабких - сила, на війні - перемога й подолання, сиріт - вірний покров, удів - заступник, дівственників - цнотливості охорона, безнадійних - надія, недужих - лікар і мертвих - воскресіння! Тебе прообразував чудотворним жезлом Мойсея, життєдайне джерело, що напоює спраглих духовним життям і втішає нашу скорботу; ти - ложе, на якому царствено спочивав триденний Воскреслий Переможець пекла. Заради цього і вранці, і ввечері, і в опівдні прославляю Тебе, триблаженне древо, і благаю: волею Розіп'ятого на тобі нехай провітить Він і зміцнить тобою мій розум, нехай відкриє в серці моєму джерело любові, а всі мої вчинки й путі мої тобою осяє, щоб величати Пригвождженого на тобі заради гріхів моїх, Господа Спасителя мого. **Амінь.**